

AK

Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Pamięci
dra Władysława
Biegańskiego

TOM LXXII, 2019, Nr 5 cz II, maj

Rok założenia 1928

Wiadomości Lekarskie is abstracted and indexed in: PubMed/Medline, EBSCO, SCOPUS, Index Copernicus, Polish Medical Library (GBL), Polish Ministry of Science and Higher Education.

Copyright: © ALUNA Publishing.

Articles published on-line and available in open access are published under Creative Commons Attribution-Non Commercial-No Derivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0) allowing to download articles and share them with others as long as they credit the authors and the publisher, but without permission to change them in any way or use them commercially.

Zasady prenumeraty miesięcznika Wiadomości Lekarskie na rok 2019

Zamówienia na prenumeratę przyjmuje Wydawnictwo Aluna:

**- e-mailem: prenumerata@wydawnictwo-aluna.pl
- listownie na adres:**

**Wydawnictwo Aluna
ul. Z.M. Przesmyckiego 29, 05-510 Konstancin-Jeziorna**

**Prosimy o dokonywanie wpłat na numer rachunku Wydawnictwa:
Credit Agricole Bank Polska S. A.: 82 1940 1076 3010 7407 0000 0000**

Cena prenumeraty dwunastu kolejnych numerów: 240 zł/rok (w tym 5% VAT)

**Cena prenumeraty zagranicznej: 120 euro/rok.
Cena pojedynczego numeru – 30 zł (w tym 5% VAT) + koszt przesyłki.
Przed dokonaniem wpłaty prosimy o złożenie zamówienia.**

**In the "Wiadomości Lekarskie" Journal (issue No 4, volume 72, 2019)
the article of Nadiia V. Shulzhenko entitled "LEGAL BASES FOR IMPROVING
LEGISLATION ON THE TRANSPLANTATION OF HUMAN
ANATOMICAL MATERIAL" was published, which after releasing the paper
version was withdrawn from the electronic version of the Journal
(pdf, www.wiadomoscilekarskie.pl) due to the suspicion of plagiarism.**

Wiadomości Lekarskie

Editor in-Chief:

Prof. Władysław Pierzchała

Deputy Editor in-Chief:

Prof. Aleksander Sieroń

Statistical Editor:

Dr Lesia Rudenko

Polskie Towarzystwo Lekarskie:

Prof. Waldemar Kostewicz – President PTL

Prof. Jerzy Woy-Wojciechowski – Honorary President PTL

Prof. Tadeusz Petelenz

International Editorial Board – in-Chief:

Marek Rudnicki

Chicago, USA

International Editorial Board – Members:

Kris Bankiewicz	San Francisco, USA	George Krol	New York, USA
Christopher Bara	Hannover, Germany	Krzysztof Łabuzek	Katowice, Poland
Krzysztof Bielecki	Warsaw, Poland	Henryk Majchrzak	Katowice, Poland
Zana Bumbuliene	Vilnius, Lithuania	Ewa Małecka-Tendera	Katowice, Poland
Ryszarda Chazan	Warsaw, Poland	Stella Nowicki	Memphis, USA
Stanislav Czudek	Ostrava, Czech Republic	Alfred Patyk	Gottingen, Germany
Jacek Dubiel	Cracow, Poland	Palmira Petrova	Yakutsk, Russia
Zbigniew Gasior	Katowice, Poland	Krystyna Pierzchała	Katowice, Poland
Andrzej Gładysz	Wroclaw, Poland	Tadeusz Płusa	Warsaw, Poland
Nataliya Gutorova	Kharkiv, Ukraine	Waldemar Priebe	Houston, USA
Marek Hartleb	Katowice, Poland	Maria Siemionow	Chicago, USA
Roman Jaeschke	Hamilton, Canada	Vladyslav Smilianov	Sumy, Ukraine
Andrzej Jakubowiak	Chicago, USA	Tomasz Szczepański	Katowice, Poland
Oleksandr Katrushov	Poltava, Ukraine	Andrzej Witek	Katowice, Poland
Peter Konturek	Saalfeld, Germany	Zbigniew Wszolek	Jacksonville, USA
Jerzy Korewicki	Warsaw, Poland	Vyacheslav Zhdan	Poltava, Ukraine
Jan Kotarski	Lublin, Poland	Jan Zejda	Katowice, Poland

Managing Editor:

Agnieszka Rosa

amarosa@wp.pl

Graphic design / production:

Grzegorz Sztank

www.red-studio.eu

International Editor:

Lesia Rudenko

l.rudenko@wydawnictwo-aluna.pl

Publisher:

ALUNA Publishing

ul. Przesmyckiego 29, 05-510 Konstancin – Jeziorna

www.aluna.waw.pl www.wiadomoscilekarskie.pl

www.medlist.org

Distribution and Subscriptions:

Bartosz Guterman

prenumerata@wydawnictwo-aluna.pl

REGULAMIN PRZYJMOWANIA I OGŁASZANIA PRAC W WIADOMOŚCIACH LEKARSKICH

- Miesięcznik Wiadomości Lekarskie jest czasopismem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, ma charakter naukowo-edukacyjny. Zamieszczane są w nim prace oryginalne, kliniczne i doświadczalne oraz poglądowe w języku polskim lub angielskim oraz innych językach (za zgodą redakcji).
- Publikacja pracy w Wiadomościach Lekarskich jest płatna. Od stycznia 2017 roku koszt opublikowania artykułu wynosi 1000 zł plus 23% VAT. Jeżeli pierwszym autorem pracy jest członek Rady Naukowej czasopisma lub zespołu recenzentów – za druk nie pracy nie pobieramy opłaty, jeśli zaś jest kolejnym współautorem – opłata wynosi 500 zł plus 23% VAT. Wydawca wystawia faktury. Opłatę należy uiścić po otrzymaniu pozytywnej recenzji, przed opublikowaniem pracy. Z opłaty za publikację zwolnieni są członkowie Polskiego Towarzystwa Lekarskiego z udokumentowaną opłatą za składki członkowskie za ostatnie 3 lata.
- Prace zapisane w formacie DOC (z wyłączeniem rycin, które powinny stanowić osobne pliki) należy przesać pocztą elektroniczną na adres redakcji: Agnieszka Rosa - amarosa@wp.pl.
- Objętość prac oryginalnych – łącznie z rycinami i piśmiennictwem – nie może przekraczać 21 600 znaków (12 stron maszynopisu), prac poglądowych – do 36 000 znaków (20 stron).
- Strona tytułowa powinna zawierać:
 - tytuł w języku angielskim i polskim,
 - pełne imiona i nazwiska autorów,
 - afiliację autorów,
- Praca oryginalna powinna mieć następującą strukturę: wstęp, cel pracy, materiał i metody, wyniki, dyskusja i wnioski, które nie mogą być streszczeniem pracy. Przy zastosowaniu skrótów konieczne jest podanie pełnego brzmienia terminu przy pierwszym użyciu. W pracach doświadczalnych, w których wykonano badania na ludziach lub zwierzętach, a także w badaniach klinicznych, należy umieścić informację o uzyskaniu zgody komisji etyki badań naukowych.
- Streszczenia zarówno w języku polskim, jak i angielskim powinny zawierać 200–250 słów. Streszczenia prac oryginalnych, klinicznych i doświadczalnych powinny posiadać następującą strukturę: cel, materiał i metody, wyniki wnioski. Nie należy używać skrótów w tytule ani w streszczeniu.
- Słowa kluczowe (3–6) należy podawać w języku angielskim i polskim, zgodnie z katalogami MeSH (Medical Subject Headings Index Medicus <http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>). Słowa kluczowe nie mogą być powtórzeniem tytułu pracy.
- Materiał ilustracyjny - ryciny, wykresy, rysunki, fotografie, slajdy - powinien być opisany cyframi arabskimi i zapisany jako pliki JPG, TIFF lub EPS o rozdzielczości 300 DPI (nie w plikach tekstowych). Ich opisy należy przesać w osobnym pliku. W tekście muszą znajdować się odniesienia do wszystkich rycin (w nawiasach okrągłych).
- Tabele – ich tytuły (nad tabelą) i treść - powinny być zapisane w programie Microsoft Word, ponumerowane cyframi rzymskimi. Wszystkie stopki dotyczące tabeli powinny znajdować się poniżej tekstu tabeli. W tekście pracy należy umieścić odniesienia do wszystkich tabel (w nawiasach okrągłych).
- W wykazie piśmiennictwa ułożonym według kolejności cytowania należy uwzględnić wyłącznie te prace, na które autor powołuje się w tekście. W pracach oryginalnych nie powinno być więcej niż 30 pozycji, a w poglądowych nie więcej niż 40 pozycji. Każda pozycja powinna zawierać: nazwiska wszystkich autorów, pierwsze litery imion, tytuł pracy, skrót tytułu czasopisma (wg Index Medicus), rok, numer, stronę początkową i końcową. Przy pozycjach książkowych należy podać: nazwisko autora (autorów), pierwszą literę imienia, tytuł rozdziału, tytuł książki, wydawnictwo, miejsce i rok wydania. Dopuszcza się cytowanie stron internetowych z podaniem adresu URL i daty użycia artykułu oraz o ile to możliwe nazwisk autorów. Każda pozycja piśmiennictwa powinna mieć odwo-
- łanie w tekście pracy umieszczone w nawiasie kwadratowym, np. [1], [3–6]. Pozycje zapisuje się w sposób zaprezentowany w Załączniku nr 1 do niniejszego regulaminu.
- Po piśmiennictwie należy podać adres do korespondencji, nazwisko i imię pierwszego autora, adres, numer telefonu oraz adres e-mail.
- Do pracy należy dołączyć oświadczenie podpisane przez wszystkich autorów określające udział poszczególnych autorów w przygotowaniu pracy (np. koncepcja i projekt pracy, zbieranie danych i ich analiza, odpowiedzialność za analizę statystyczną, napisanie artykułu, krytyczna recenzja itd.), a także oświadczenie, że biorą oni odpowiedzialność za treść. Ponadto należy zaznaczyć, że praca nie była publikowana ani zgłaszana do druku w innym czasopiśmie.
- Jednocześnie autorzy powinni podać do wiadomości wszelkie inne informacje mogące wskazywać na istnienie konfliktu interesów, takie jak:
 - zależności finansowe (zatrudnienie, płatna ekspertyza, doradztwo, posiadanie akcji, honoraria),
 - zależności osobiste,
 - współzawodnictwo akademickie i inne mogące mieć wpływ na stronę merytoryczną pracy,
 - sponsorowanie całości lub części badań na etapie projektowania, zbierania, analizy i interpretacji danych lub pisanie raportu.
 Konflikt interesów ma miejsce wtedy, gdy przynajmniej jeden z autorów ma powiązania lub zależności finansowe z przemysłem bezpośrednio lub za pośrednictwem najbliższej rodziny. Jeśli praca dotyczy badań nad produktami częściowo lub całkowicie sponsorowanymi przez firmy, autorzy mają obowiązek ujawnić ten fakt w załączonym oświadczeniu.
- Każda praca podlega weryfikacji w systemie antyplagiatowym (zapora ghostwriting).
- Redakcja przestrzega zasad zawartych w Deklaracji Helsińskiej, a także w Interdisciplinary and Guidelines for the Use of Animals In Research, Testing and Education, wydanych przez New York Academy of Sciences' Adhoc Resarch. Wszystkie prace odnoszące się do zwierząt lub ludzi muszą być zgodne z zasadami etyki określanymi przez Komisję Etyczną.
- Czasopismo recenzowane jest w trybie podwójnej, ślepej recenzji. Nadesłane prace są oceniane przez dwóch niezależnych recenzentów, a następnie kwalifikowane do druku przez Redaktora Naczelnego. Recenzje mają charakter anonimowy. Krytyczne recenzje autorzy otrzymują wraz z prośbą o poprawienie pracy lub z decyzją o niezakwalifikowaniu jej do druku. Procedura recenzowania artykułów jest zgodna z zaleceniami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawartymi w opracowaniu „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce” (Warszawa 2011) i szczegółowo została opisana na stronie http://www.nauka.gov.pl/q2/oryginal/2014_02/307f933b1a75d6705a4406d5452d6dbf.pdf
- Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów (dokonywania skrótów i poprawek). Prace są wysyłane do akceptacji autorów. Poprawki autorskie należy przesać w terminie 3 dni od daty wysłania wiadomości e-mail (pocztą elektroniczną). Brak odpowiedzi w podanym terminie jest równoznaczny z akceptacją przez autora nadesłanego materiału.
- Przyjęcie pracy do druku oznacza przejęcie praw autorskich przez Redakcję Wiadomości Lekarskich.
- Autorzy otrzymują nieodpłatnie plik PDF wydania, w którym znajduje się ich praca, a na życzenie - egzemplarz drukowany. Plik elektroniczny przeznaczony jest do indywidualnego użytku autora, bez prawa do rozpowszechniania bez zgody redakcji.
- Prace przygotowane niezgodnie z regulaminem zostaną zwrócone autorom do poprawienia.
- Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam.

Oleksandr V. Petryshyn, Evgenia Ya. Shapoval, Serhii M. Novik THE PHYSIOLOGICAL CHARACTERISTIC SYSTEM CONTROL OF WORKING ACTIVITY IN THE PROCESS OF TRAINING PROSPECTIVE HEALTHCARE PROFESSIONALS	1059
Maksim Y. Zak, Mykola O. Klymenko, Nataliia O. Iakovenko, Genadiy V. Grischenko MEDICO-SOCIAL VALUE OF OSTEOARTHRITIS. SECONDARY PREVENTION AND TREATMENT OF OSTEOARTHRITIS IN COMORBIDITY WITH CHRONIC GASTRITIS	1064
Valeriy Pokhylko, Olena Kovalova, Yuliia Cherniavska, Svitlana Tsvirenko, Yuliia Klymchuk DEVELOPMENT OF ARTERIAL HYPOTENSION IN PREMATURE INFANTS WITH EARLY ONSET BACTERIAL INFECTIONS: TOOLS OF CLINICAL PREDICATION	1068
Valeriy O. Zhamardiy, Viktoriya I. Donchenko, Anatoliy V. Yemets, Yevheniia O. Skrinnik PHYSICAL DEVELOPMENT BY MEANS OF FITNESS TECHNOLOGIES AS ONE OF GENERAL ASPECTS OF STUDENT'S HEALTH	1074
Julia V. Sidash, Elena V. Tkachenko POSSIBILITIES AND PERSPECTIVES OF HUMAN TYPOLOGIES TAKING INTO ACCOUNT IN DENTISTRY	1079
Mykola H. Prodanchuk, Galyna M. Balan, Nataliia M. Bubalo, Petro H. Zhminko, Oleksandr A. Kharchenko, Yevgen A. Bahlei THE PROBLEM OF ACUTE PESTICIDE POISONINGS OF AGRICULTURAL WORKERS IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF THE NEW BUSINESS PATTERNS	1083
PRACE POGŁĄDOWE / REVIEW ARTICLES	
Valentyn M. Dvornyk, Inna V. Bielikova, Ludmyla M. Shylkina, Valentyna L. Filatova, Natalia M. Martynenko ANALYSIS OF THE MORTALITY RATE AMONG THE POPULATION OF THE POLTAVA REGION AND THE WAYS OF ITS REDUCTION	1087
Yevhen Yu. Strashko, Kateryna V. Pocheniuk, Ihor M. Skrypnyk DYNAMICS OF THE INCIDENCE, PREVALENCE AND DISABILITY OF DIABETES MELLITUS IN CHILDREN AGED 0 TO 17 YEARS IN THE POLTAVA REGION OVER THE PERIOD OF 2008-2017	1092
Anna V. Fastivetz, Pavlo V. Khomenko, Valentyna V. Onipko, Anatoliy V. Emetc, Yevheniia O. Skrinnik MEDICAL ASPECTS OF SPECIALIST TRAINING IN PHYSICAL THERAPY AND ERGOTHERAPY IN THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION OF UKRAINE	1098
Ludmyla O. Samilyk, Valeriia O. Maliarova, Olena V. Dzhafarova, Tetyana I. Gudz, Vitaliy B. Kovalchuk COMPLEMENTARY MEDICINE: INTERNATIONAL EXPERIENCE OF FUNCTIONING AND SPECIFIC FEATURES OF THE APPLICATION IN UKRAINE	1103
Vyacheslav M. Zhdan, Iryna A. Holovanova, Maksim V. Khorosh, Mariia M. Tovstyiak, Andriy M. Zinchuk COMPARATIVE ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF MODIFIED RISK FACTORS OF NON-COMMUNICABLE DISEASES AMONG THE POPULATION OF CHINA AND UKRAINE	1108
Ozar P. Minser, Maksim M. Potiazhenko, Ganna V. Nevoit EVALUATION OF THE HUMAN BIOELECTROMAGNETIC FIELD IN MEDICINE: THE DEVELOPMENT OF METHODOLOGY AND PROSPECTS ARE AT THE PRESENT SCIENTIFIC STAGE	1117
Oleksandr Havlovskiy DYNAMICS OF THE PREVALENCE OF AFFECTIVE AND NEUROTIC DISORDERS ON THE EXAMPLE OF THE POLTAVA REGION FOR 2014-2018	1122
Anastasiia A. Hrynzovska, Iryna A. Holovanova, Anatolii M. Hrynzovskyi LUBNY PHARMACY AS A FOUNDATING STRUCTURE OF MILITARY PHARMACY IN UKRAINE	1126
Larysa I. Arkusha, Iryna V. Hloviuk, Serhii V. Zavalniuk PROBLEMS OF COUNTERFEITING MEDICAL PRODUCTS IN UKRAINE	1131
Tetiana V. Pluzhnikova, Oksana I. Krasnova, Svitlana S. Kasinets, Svitlana M. Tanyanskaya, Natalia V. Yaroshenko, Iryna A. Kolenko ANALYSIS OF MORBIDITY AND CAUSES OF INFANT MORTALITY IN POLTAVA	1136
Oksana V. Sirenko, Elena V. Linnik, Lyubov V. Omelchuk, Vitaliy I. Bida, Serhii M. Hermanchuk, Serhii V. Irkha CURRENT LEGAL ISSUES OF CONDUCTING A FORENSIC MEDICAL EXAMINATION OF NEWBORNS' CORPSES	1140
Natalia O. Rynhach, Raisa O. Moiseenko CALCULATION OF LOSS OF CHILD MORTALITY IN UKRAINE AS AN INSTRUMENT FOR ESTIMATION OF ACHIEVEMENTS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN UKRAINE	1145
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ NA KONFERENCJI / ABSTRACT BOOK ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC AND PRACTICAL TELECONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION "POLTAVA'S DAYS OF PUBLIC HEALTH" MAY 31, 2019, POLTAVA, UKRAINE	1150

**STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ NA KONFERENCJI
/ ABSTRACT BOOK
ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC AND PRACTICAL TELECONFERENCE
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
"POLTAVA'S DAYS OF PUBLIC HEALTH"
MAY 31, 2019, POLTAVA, UKRAINE**

EVALUATION OF THE MEDICAL STUDENTS' BASIC LIFE REGIMEN COMPOUNDS

Liubov B. Yeltsova, Vasyl D. Aleksiychuk, Bogdan B. Maksimjuk, Natalya V. Merezhkina

CHAIR OF HYGIENE AND ECOLOGY №4, O. BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY, KYIV, UKRAINE

Introduction: Healthy lifestyle provides for good health and longevity. It is only complex approach which permits to predict the effect of healthy lifestyle on the health of the youth, to study and implement all possible ways of the alimentary and alimentary-dependent diseases primary prevention. Rational nutrition, healthy habits and regular physical activity make up the necessary and indispensable component of the healthy lifestyle. Healthy lifestyle promotion and interaction with society groups regarding choice and correction of the alimentary behavior, smoking, alcohol intake and physical activity are the main ones in professional activity of future physicians. The risks for the modern human's health are related to neglecting healthy lifestyle bases.

The aim: Evaluation of the medical students' lifestyle basic compounds in order to ground the primary alimentary-dependent diseases prevention.

Materials and methods: the authors surveyed the O. Bogomolets National medical university students of the 2nd, 4th and 6th study years, using the questionnaire, and analyzed the obtained data on the medical students' diet and dietary regimen, life and work conditions, including the unhealthy habits. The study includes the data of 858 respondents, aged 18-25 years, 570 females and 288 males.

Results: The conducted evaluation and further analysis of the frequency and daily average consumption of the basic food products in the medical students' food ratio shows that more than 70% of the ratios don't correspond to the national recommendations on the people nutrition. The authors have revealed that 50% of the respondents are characterized with disordered nutritional regimen: they don't consume the food within the basic daily schedule, the speed of food consumption and amount of courses are decreased, intervals between the food consumption are high, distribution of the consumed food volume is irregular. It has been established that the unhealthy habits (smoking and alcohol intake) are characteristic for one third of all respondents, though a tendency towards decrease of smokers is observed, dependent on the increase of the students' study year. The study has revealed that only one third of the respondents with disordered nutrition and unhealthy habits undergo adequate physical loading.

Conclusions: The received results dwell on the necessity of the aimed personal correction of the medical students' lifestyle compounds correction. These data will be implemented in the education of medical students.

KEY WORDS: medical student, diet scheme, bad habits, diet.

ABILITY OF PARENTS OF CHILDREN OF SCHOOL AGE ON PERSONAL FAILURE OF THE DENTAL-JAW SYSTEM

Natalia A. Lyakhova, Iryna A. Holovanova, Inna V. Bielikova, Oksana I. Krasnova, Snizhana O. Panchenko

UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL ACADEMY, POLTAVA, UKRAINE

Introduction: The problem of providing orthodontic care remains relevant due to the significant prevalence of dental anomalies (an average of 53.5%), large material costs for the treatment of already formed pathology, an increase in the cost of medical care with the advent of new technologies in the context of insufficient budget financing.

The aim: To analyze the results of questionnaires of schoolchildren's parents residing in the city of Poltava concerning knowledge of disorders of the dental-jaw system (orthodontic pathology) and risk factors for its occurrence.

Materials and methods: Sociological (questionnaire), medical-statistical, bibliosemantic. The analysis of 408 questionnaires filled with parents of school-age children living in Poltava city.

Results: An important step in early detection of violations of the tooth-jaw system in children is the alertness of parents about their occurrence. As parents are better informed about dental anomalies, the sooner they will take the child to a doctor's consultation, and the more likely they will be in favor of prevention or treatment. Therefore, when we interviewed parents we aimed not only to study the state of their awareness, but also to inform them about the possible presence of this pathology in a child and the factors that can induce her.

To the question "Did you know that such an orthodontic pathology", 164 answered "yes" (40.4% ± 4.5), but only 45 (11.1% ± 2.1) could accurately explain. The fact that breastfeeding prevents orthodontic pathology was known only by 207 (51.0 ± 5.9%) respondents, but the majority indicated that the use of an abscess was a harmful factor for a child, not focusing on orthodontic pathology - 374 (92.1 ± 8.9%). The answers were divided almost equally on the question of the importance of heredity in the formation of tooth-jaw abnormalities: 209 (51.5 ± 5.9%) were answered "yes". It is important to give the child as early as possible a consultation of a dentist-pediatrician with 147 (36.2 ± 3.8%) parents.

Conclusions: Thus, the questionnaire of parents showed a low level of knowledge about violations of the dental-jaw system (orthodontic pathology) and risk factors for their occurrence. Only a third part of parents understand the importance of early consultation at a pediatric dentist. The data of sociological research demonstrate how important it is to conduct high-quality sanitary and educational work among parents.

KEY WORDS: awareness of parents, violation of tooth-jaw system.